

Valsts ieņēmumu
dienests

Valsts sociālās
apdrošināšanas
aģentūra

Labklājības ministrija

Metodiskais materiāls

Minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaņas

Sagatavots sadarbībā ar Labklājības ministriju un Valsts sociālās
apdrošināšanas aģentūru

2024.

Saturs

Vispārēja informācija	3
Kad minimālās iemaksas neaprēķina	3
Minimālo iemaksu veikšana	5
Darba devējiem	5
Pašnodarbinātajiem	6
Pārmaksāto minimālo iemaksu atmaksāšana	8
Minimālo iemaksu aprēķināšanas, informācijas saņemšanas un iemaksu veikšanas termiņi	9
Saistošie normatīvie akti	9

Vispārēja informācija

Minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (minimālās iemaksas) ir obligāts maksājums, ko par katru personu veic vismaz no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas. Minimālais iemaksu objekts ceturksnī ir 2100 eiro vai 700 eiro mēnesī.

No 2021. gada 1. jūlija ieviestas minimālās iemaksas.

Minimālās iemaksas katrai konkrētai apdrošināmajai personai aprēķina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk – Aģentūra). Minimālās iemaksas piedzen Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – Dienests).

Lai noteiktu, vai par konkrēto personu valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas ir veiktas minimālajā apmērā, Aģentūra summē visus darba ņēmēja ienākumus, kas nopelnīti, strādājot pie visiem darba devējiem, kā arī pašnodarbinātā statusā deklarētos saimnieciskās darbības ienākumus (tostarp mikrouzņēmuma nodokļa maksātāja apgrozījumu un autoratlīdzības saņēmējam VID deklarēto autoratlīdzības apmēru).

Minimālās iemaksas darba devēji un pašnodarbinātie pārskaita uz vienoto nodokļu kontu:

saņēmēja nosaukums: **Valsts budžets (VID)**
saņēmēja reģistrācijas Nr.: **90000010008**
konta numurs (IBAN): **LV33TREL1060000300000**
saņēmēja iestāde: **Valsts kase**
BIC kods: **TRELLV22XXX**

Darba devējs un pašnodarbinātais Aģentūras minimālo iemaksu aprēķinu var apstrīdēt, iesniedzot iesniegumu Aģentūras direktoram, mēneša laikā no dienas, kad informācija nosūtīta Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk – EDS). Aģentūras direktora lēmumu var pārsūdzēt tiesā mēneša laikā no direktora lēmuma spēkā stāšanās dienas

Kad minimālās iemaksas neaprēķina

Minimālās iemaksas neveic par:

- notiesāto, kas tiek nodarbināts brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā, vai apcietināto, kas tiek nodarbināts, atrodoties izmeklēšanas cietumā;
- personu, kura ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurai ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi);

- personu ar I un II grupas invaliditāti;
- personu ar invaliditāti līdz 18 gadu vecumam.
- personu, kuras pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēts bērns, kas nav sasniedzis triju gadu vecumu;
- personu, kuras pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēti trīs vai vairāk bērnu līdz 18 gadu vecumam vai līdz 24 gadu vecumam, no kuriem vismaz viens ir jaunāks par septiņiem gadiem, kamēr bērns turpina vispārējās, profesionālās, augstākās vai speciālās izglītības iegūšanu;
- personu, kuras pašas vai laulātā algas nodokļu grāmatiņā ir reģistrēts nepilngadīgs bērns, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir atzīts par personu ar invaliditāti;
- personu līdz 24 gadu vecumam, kura mācās vispārējās, profesionālās, augstākās (pilna laika studijās) vai speciālās izglītības iestādē, izņemot laiku, kad attiecīgā persona ir pārtraukusi mācības vai studijas;
- personu, kura kā darba ņēmējs tiek nodarbināta sociālā pakalpojuma sniegšanā un kuras darba devējs vai tā struktūrvienība, vai filiāle ir Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrēta institūcija;
- personu, kura ir pakļauta sociālās atstumtības riskam un kuru nodarbina darba devējs, kam piešķirts sociālā uzņēmuma statuss;
- personu, kura sniedz valsts finansētu pavadona (bērnā līdz 18 gadu vecumam) vai asistenta pakalpojumu vai pašvaldības finansētu aprūpes pakalpojumu bērnam līdz 18 gadu vecumam, vai Eiropas Savienības politiku instrumentu projekta ietvaros finansētu aprūpes pakalpojumu bērnam līdz 18 gadu vecumam;
- personu, kura pilda valsts aizsardzības dienestu tiešo dienesta pienākumu izpildes laikā;
- laiku, kurā pašnodarbinātajam ir pārtraukta saimnieciskā darbība

Par darbības pārtraukšanu pašnodarbinātais iesniedz iesniegumu EDS. Iesniegumu var aizpildīt brīvā formā sadaļā "Sarakste ar VID". Dienests informāciju nodos Aģentūrai, kura to ņems vērā, aprēķinot minimālās iemaksas.

Minimālo obligāto iemaksu objektu nepiemēro:

- sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājiem¹;

1. piemērs

Lauksaimniecības uzņēmums, kurš ir sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs, periodā no 20XX. gada 1. marta līdz 20XX. gada 10. martam nodarbināja darba ņēmēju dārzenu šķirošanā un noteica mēneša darba algu 165 eiro. Ņemot vērā, ka darbs veikts ārpus noteiktā sezonas perioda (no 1. aprīļa līdz 30. novembrim)², uz darba ņēmēju neattiecas izņēmums.

- personu, kuru Latvijas Republikas teritorijā nodarbina darba devējs – ārvalstu nodokļu maksātājs, ja šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā (iekšzemes darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka);
- personu, kuru nodarbina darba devējs – ārvalstu nodokļu maksātājs, ja šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā un tā uzturas Latvijas Republikā 183 dienas vai ilgāk jebkurā 12 mēnešu periodā, kas sākas vai beidzas taksācijas gadā (ārvalstu darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka).

¹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹² panta pirmā daļa.

² Tur pat 11.¹² panta otrā daļa

Minimālo iemaksu veikšana

Ja darba ņēmējam vai darba ņēmējam, kurš vienlaikus ir pašnodarbinātais, obligāto iemaksu ziņojumos deklarētais kopējais obligāto iemaksu objekts ceturksnī ir mazāks par 2100 eiro, obligātās iemaksas no starpības starp 2100 eiro un deklarēto obligāto iemaksu objektu (algu) **no saviem līdzekļiem veic darba devējs**.

Darba devējiem

Aģentūra triju mēnešu laikā pēc ceturkšņa beigām **aprēķina minimālās iemaksas**, kas papildus jāveic darba devējam **par darba ņēmējiem**, un līdz trešā mēneša 20. datumam paziņo to Dienestam.

Vienas darba dienas laikā **darba devējs saņem informāciju** par aprēķinātajām minimālajām iemaksām EDS.

Darba devējam ir pienākums līdz trešā mēneša 23. datumam no paziņojuma saņemšanas no saviem līdzekļiem **veikt minimālās iemaksas**.

2.piemērs

Darbiniekam ir deklarēta darba alga 2024. gada jūlijā – 240 eiro, augustā – 300 eiro, septembrī – 400 eiro.

Līdz 2024. gada 20. decembrim Aģentūra aprēķina minimālās iemaksas ceturksnī. 2024. gada 21. decembrī darba devējs EDS saņem informāciju par darbiniekam aprēķinātajām minimālajām iemaksām.

Darba devējs minimālās iemaksas par darba ņēmēju pārskaita vienotajā nodokļu kontā līdz 2025. gada 23. martam.

Aģentūra, aprēķinot minimālās iemaksas, ņem vērā:

- ja aprēķinātais obligāto iemaksu objekts ir mazāks par Ministru kabineta noteikto minimālo mēneša darba algu – 700 eiro –, darba devējs minimālās iemaksas veic proporcionāli deklarētajam obligāto iemaksu objektam (ja persona ir darba ņēmēja pie vairākiem darba devējiem) un tām kalendāra dienām, kurās persona ir darba ņēmējs;
 - minimālo mēneša iemaksu objektu piemēro proporcionāli tām pārskata ceturkšņa kalendāra dienām, kurās persona ir darba ņēmējs;
 - minimālo iemaksu objektu nepiemēro proporcionāli par tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās:
 - ✚ darba ņēmējs atrodas atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas,
 - ✚ darba ņēmējs atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā,
 - ✚ darba ņēmējam (bērna tēvam) ir piešķirts atvaļinājums sakarā ar bērna piedzimšanu,
 - ✚ darba ņēmējs atrodas atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas, kas piešķirts darba ņēmējam, kura aprūpē un uzraudzībā pirms adopcijas apstiprināšanas tiesā ar bāriņtiesas lēmumu nodots aprūpējamais bērns,
 - ✚ par pārejošu darbnespēju, grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu maksātājam ir izsniegta darbnespējas lapa,
 - ✚ darbinieks atrodas dīkstāvē, kas radusies viņa vainas dēļ,
 - ✚ darba ņēmējs ir atstādināts no darba bez darba algas saglabāšanas.

Pašnodarbinātajiem

Ja darba ņēmējam vai darba ņēmējam, kurš vienlaikus ir pašnodarbinātais, deklarētais (summētais) obligāto iemaksu objekts ceturksnī ir mazāks par 2100eiro, **minimālās iemaksas** no starpības starp 2100 eiro un deklarēto obligāto iemaksu objektu **no saviem līdzekļiem veic darba devējs**.

Pašnodarbinātais pats par sevi veic minimālās iemaksas tikai tajos periodos, kad nav vienlaikus uzskatāms par darba ņēmēju likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" izpratnē.

Ja pašnodarbinātā ziņojumā deklarētais obligāto iemaksu objekts – saimnieciskās darbības ienākums – ir mazāks par minimālo iemaksu objektu 2100 eiro ceturksnī, Aģentūra aprēķina **minimālās** iemaksas 10 procentu apmērā valsts pensiju apdrošināšanai, kas pašnodarbinātajam jāveic, lai obligātās iemaksas būtu veiktas minimālajā apmērā.

Ja pašnodarbinātais, kurš nav vienlaikus darba ņēmējs, prognozē, ka saimnieciskās darbības ienākums nerasniegs 2100 eiro ceturksnī, viņš apliecinājumu par plānotajiem ienākumiem par visu 2024. gadu vai atsevišķi par 2024. gada ceturkšņiem varēs iesniegt EDS sākot no 2024. gada 1. janvāra:

- 1) līdz 2024.gada 17.janvārim par pilna 2024.gada plānotajiem ienākumiem, vai
 - 2) līdz 2024.gada:
 - 17.janvārim par 2024.gada I ceturksnī plānotajiem ienākumiem;
 - 17.aprīlim par 2024.gada II ceturksnī plānotajiem ienākumiem;
 - 17.jūlijam par 2024.gada III ceturksnī plānotajiem ienākumiem;
 - 17.oktobrim par 2024.gada IV ceturksnī plānotajiem ienākumiem;
- vai
- 3) vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu, vai
 - 4) 15 dienu laikā pēc darba ņēmēja statusa zaudēšanas.

Apliecinājumu ir iespējams iesniegt īpaši tam izveidotā veidlapā, kas pieejama EDS sadaļā "Dokumenti / No veidlapas / Dokumentu grupa / Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu dokumenti / Pašnodarbinātā apliecinājums par plānotajiem ienākumiem". Apliecinājumā jānorāda laika periods, par kuru prognozē ienākumus.

Ja pašnodarbinātais ir iesniedzis Dienestā šādu apliecinājumu par nākamā ceturkšņa vai gada plānotajiem ienākumiem, Dienests informāciju nodod Aģentūrai. Aģentūra minimālās iemaksas neaprēķina un pašnodarbinātais veic obligātās iemaksas no faktiski saņemtajiem saimnieciskās darbības ienākumiem.

3.piemērs

Suvēja Anna ir reģistrēta saimnieciskās darbības veicēja un algotu darbu nestrādā. Anna līdz 2024. gada 17. jūlijam iesniedza VID apliecinājumu, ka

2024. gada III ceturksnī plānotie saimnieciskās darbības ienākumi nerasniegs minimālo iemaksu objektu ceturksnī (2100 eiro).

Annas faktiskie ienākumi: jūlijā – 280 eiro, augustā – 350 eiro, septembrī – 460 eiro.

Annai līdz 2024. gada 17. oktobrim ir jāiesniedz "Pašnodarbinātā ziņojums" un jāveic obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 procentu apmērā no faktiskā ienākuma 1090 eiro (280+350+460).

Aģentūra neapņēma Annai minimālās iemaksas par šo ceturksni.

Ja pašnodarbinātais nav iesniedzis Dienestam apliecinājumu par nākamā ceturkšņa vai gada plānotajiem ienākumiem, Aģentūra aprēķina minimālās iemaksas, kas papildus jāveic pašnodarbinātajam, ja pats pašnodarbinātais nav veicis iemaksas vismaz no 2100 eiro ceturksnī.

Aģentūra aprēķina minimālās obligātās iemaksas, kas papildus jāveic pašnodarbinātajam, triju mēnešu laikā pēc ceturkšņa beigām un līdz trešā mēneša 20. datumam paziņo par šīm iemaksām Dienestam, kas nekavējoties informē pašnodarbināto EDS.

Vienas darba dienas laikā pašnodarbinātais EDS un e-pastā saņem informāciju par Aģentūras aprēķinātajām minimālajām iemaksām.

Pašnodarbinātajam ir pienākums katru gadu līdz 23. oktobrim veikt minimālās iemaksas **par iepriekšējo kalendāra gadu.**

Pašnodarbinātajam ir tiesības arī gada laikā (pēc paziņojuma saņemšanas) veikt minimālās iemaksas brīvprātīgi, ja pašnodarbinātais to vēlas.

4.piemērs

Frizieris Jānis, kas reģistrēts kā saimnieciskās darbības veicējs, nav iesniedzis apliecinājumu par 3. ceturksnī plānotajiem ienākumiem un veica obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 procentu apmērā no faktiski saņemtajiem saimnieciskās darbības ienākumiem jūlijā no 490 eiro, augustā no 350 eiro, septembrī no 200 eiro.

Jānis 22. decembrī EDS saņem informāciju par Aģentūras papildus aprēķinātajām minimālajām iemaksām 3. ceturksnim. Jānim ir tiesības veikt minimālo iemaksu avansa maksājumu, līdz Jānis nākamā gada jūlijā saņems no Aģentūras minimālo iemaksu aprēķinu par iepriekšējo gadu.

Pašnodarbinātais, kurš ieguvis radošās personas statusu atbilstoši Radošo personu statusa un profesionālo radošo organizāciju likuma 12. pantam un kura obligāto iemaksu objekts gadā ir mazāks par 12 Ministru kabineta noteiktajām minimālajām mēneša darba algām, minimālo iemaksu veikšanai ir tiesīgs lūgt finanšu atbalstu Valsts kultūrkapitāla fonda Radošo personu atbalsta pasākumu programmā. Valsts kultūrkapitāla fonds minimālās iemaksas par pašnodarbināto veic valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā.

Pārmaksāto minimālo iemaksu atmaksāšana

Aģentūra septiņu mēnešu laikā pēc kalendāra gada beigām veic minimālo iemaksu pārrēķinu, ņemot vērā minimālo iemaksu objektu gadam. Darba devējs un pašnodarbinātais par iepriekšējā gada laikā pārmaksātajām vai piemaksājamām minimālajām iemaksām EDS saņems informāciju katru gadu līdz 31.jūlijam

Katra darba devēja pārmaksātās obligātās iemaksas Dienests novirza citu nodokļu parādu segšanai, ja tādi ir, vai ieskaita nākamo periodu maksājumos, vai pēc pieprasījuma atmaksā.

Lai atgūtu pārmaksātās minimālās iemaksas, darba devējiem un pašnodarbinātajiem pēc informācijas saņemšanas jāiesniedz Dienestam iesniegums EDS, uzrādot kredītiestādes kontu, uz kuru pēc iesnieguma izvērtēšanas un pārbaudes pārskaitīt pārmaksātas minimālās iemaksas. Iesniegumu var aizpildīt brīvā formā sadaļā "Sarakste ar VID".

Vienlaikus ar minimālo iemaksu pārrēķinu par gadu, Aģentūra pārrēķina arī iepriekšējo trīs gadu periodu. Šāds pārrēķins tiek veikts gadījumos, kad darba devējs ir precizējis (palielinājis) darba ņēmēja darba ienākumus un obligātās iemaksas pēc minimālo iemaksu pārrēķina. Pārrēķinu Aģentūra pirmo reizi veic līdz 2024. gada 31. jūlijam.

Sākot ar 2024.gada 1.janvāri Aģentūra neaprēķina minimālās iemaksas, ja darba devējam vai pašnodarbinātajam par ceturksni aprēķināto vai par taksācijas gadu pārrēķināto veicamo minimālo iemaksu kopējais apmērs nepārsniedz piecus eiro.

Minimālo iemaksu aprēķināšanas, informācijas saņemšanas un iemaksu veikšanas termiņi

Periods	Datums, līdz kuram			
	Aģentūra aprēķina minimālās iemaksas un paziņo Dienestam	Dienests EDS informē darba devēju un pašnodarbināto	Darba devējs veic minimālās iemaksas	Pašnodarbinātais veic minimālās iemaksas
I ceturksnis (01.01.202X.- 31.03.202X.)	Līdz 20.06.202X.	Vienas darba dienas laikā	23.09.202X.	Līdz nākamā gada 23.oktobrim (var maksāt brīvprātīgi avansā) par iepriekšējo gadu
II ceturksnis (01.04.202X.- 30.06.202X.)	Līdz 20.09.202X.	Vienas darba dienas laikā	23.12.202X.	
III ceturksnis (01.07.202X. - 30.09.202X.)	Līdz 20.12.202X..	Vienas darba dienas laikā	Līdz nākamā gada 23.martam	
IV ceturksnis (01.10.202X. - 31.12.202X.)	Līdz nākamā gada 20.martam	Vienas darba dienas laikā	Līdz nākamā gada 23.jūnijam	
Par 202X. gadu	Līdz nākamā gada 31. jūlijam	Vienas darba dienas laikā par minimālajām iemaksām vai par pārmaksātajām obligātajām iemaksām		

Saistošie normatīvie akti

1. Likums ["Par valsts sociālo apdrošināšanu"](#).
2. Ministru kabineta 2010. gada 7. septembra noteikumi Nr. 827 ["Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#).
3. Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumi Nr. 656 ["Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu"](#).

4. [Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likums](#)

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 01.01.2021.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 21.12. 2023.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt [Elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID"